

ИНСОН ҚАДРИ УЧУН

ХАЛҚ ИШОНАДИГАН МАНЗИЛ

У ерда аҳоли мурожаатлари ўрганилади,
муаммоларига ечим топилади

Қизилтепа туманинага
Бўлакработ маҳалласида
яшовчи Аъзамжон Ўқтамов
ишиз эди ва тунукасозлик
сирларини ўрганиб,
мустакил иш бошлашини
мақсад килганди.

Ойланинг маблаги
тадбиркорликни бошлашга
етарли бўлмагани боси, у
Президентнинг Кизилтепа
туманинага Халқ
қабулхонасига мурожаат
қилиди ва муаммоси қисқа
фурсатда ўз ечимини
топди. Ҳунарманднинг
хонадони ёнида устахона
ташкил этилди ва
маҳсулот тайёрлаш
учун зарур ускуналар
билин таъминланди.
Ҳозир бўлакработлик ёш
устанинг довруги кўшни
маҳаллаларга етиб
борган ва буортмалар
кўпайиб, унга шогирд
тушиш истагидаги ёшлар
сони ҳам ошиди.

Тунукасозга йилнинг исталган фаслида иш топилади. Замон тарақкий этани сари маҳсулот тури ҳам ортиб бормоқда. Янги дизайн ва янгича кўринишдаги ишлар буюртмачиларни бефарқ қолдирмаяти. Кредит олиб иш бошлаган Аъзамжон Ўқтамов хаёли энди аввалигидек қаердан рўзгорни бутлаш учун пул топиши, кимдан ёрдам сўраш сингари ўйлар билан банд эмас. Ҳозир катта мақсад билан келажак сари дадиги одимлётган ҳунарманд катта устахона ташкил этишини ҳам режалаштирган.

— Ишни бошлаш, ўйла қўйиш, уни ривожлантириш учун маблаг йўқлиги асосий муаммо эди. Президентнинг Халқ қабулхонасига мурожаат килганида, тўғриси, масала бунчалик тез ечим топишни кутмаганди. Қисқа фурсатда кредит ажратиди ва зарур жихозлар харид қилиб, фаoliyatimni ўйла қўйдим. Энди ишишимизни янада

кенгайтириб, қўшимча иш ўрнини яратамиш, — дейди ёш тадбиркор Аъзамжон Ўқтамов.

“Аҳоли бандлигини таъминлаш, мавжуд муаммоларини ҳал этиш, тадбиркорлик учун кент имкониятлар яратиш оиласлар фаровонлигига хизмат қиласди.
Бунда Президентнинг жойлардаги Халқ қабулхоналари ходимларининг ишлари алоҳида аҳамият касб этмоқда. Навоий вилоятида ҳам аҳолини кийнаб келётган масалаларни ҳал этишда ушбу қабулхоналар фаoliyatini муҳим ўрин тутмоқда.

Ўтган 2022 йил давомида Президентнинг Кизилтепа туманинаги Халқ қабулхонасига 684 фуқародан турли мазмундаги 728 та мурожаат келиб тушган. Кредит олиш масаласида ёрдам сўраган 22 фуқарога 626 миллион сўм ажратилди. Натижада ҳудудда 17 та тадбиркорлик субъекти ташкил этилиб, 51 фуқаронинг бандлиги таъминланди.

Тумандаги Азизбод маҳалласида яшовчи Шуҳрат Мухаммедин ҳам тишиб-тinchimcas қолдиркорлардан. Бўш вактини меҳнат билан ўтказадиган оила бошлиги ҳар қарич ердан унумли фойдаланишга интилади. 11 сотихи иссиқхона ташкил этгач, ишбильармонинг даромади янам ошиди. Помидор ва бодринг ҳосили кутилганидан аъло.

Навруз маҳалласидаги 20 сотихи ташландик ер ўрнида Халқ қабулхона

наси ходимлари кўмаги билан паррандачиллик ишларни ҳам эзгу мақсад атрофида бирлаштириди. Бир вақтнинг ўзида йигитларнинг бандлиги таъминланди, даромад топиш имконияти яратиди. Муҳими, уларнинг ҳаёти, орзу-интилишлари бутунлай ижобий томонга ўзгарди.

Навбахорликлар ҳам ортда копгани йўлга қўйилди. Ҳозир бу ерда 5500 жужа парваришиламоқда ва туман марказидан описда бўлган худуд эндиллика тадбиркорлик марказига аланлиб бормоқда. Биси, электр энергияси, ичимлик сув билан таъминланган, коммуникация тармоқларига уланган манзил ишбильармонлар учун куляйлик яратмоқда.

Бугунги кунда аҳоли муаммоларини ҳал этишининг мана шундай яхлат тизими яратилди, бу ҳар бир фуқаро билан инцивидул ишлашда кўл келмоқда. Муаммога ижобий ечим топиш учун эшикма-эшик юриш, кимдан ёрдам олиш билан боғлиқ саволларга бир манзилда жавоб топилади. Бу мақсан энди ҳалқ ишонадиган, муаммоси ўтибозсиз қолмайдиган манзилга айланди.

— Аҳоли мурожаатларини худударнинг ўзида қабул килиши ва ўрганиш мақсадида жойларда мунтазам сайёр қабуллар ташкил этияпти. Махаллабай ва хонадонбай ўтказилётган бу жараёнда сектор раҳбарлари, ташкиллар масъуллари ҳам иштирок этмоқда. Бу эса аҳолини кийнаётган масалаларни ҳал этишда ююри самара бермоқда. Мурожаатлар этиборда ва назоратда бўлганинг боси, фуқароларнинг давлат идораларига ишончи ҳам ортиб бормоқда, — дейди Президентнинг Кизилтепа туманинаги Халқ қабулхонаси мудири Ҳабиб Гулайлов.

Тумандаги Халқ қабулхонасига жорий йилнинг ўтган даврида келиб тушган 99 та мурожаатнинг 59 таси ижобий ҳал этилди, 6 та ҳолатда ҳуқуқий тушунириш берилди, 26 та масала қабулхонанинг ўзида кўриб чиқилди. Бу кўрастичк ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 5 фоиз ошган. Ечимини кутаётган масалалар бўйича мурожаатлар сони эса 6 тага камайган.

Навруз маҳалласидаги 20 сотихи ташландик ер ўрнида Халқ қабулхона

наси ходимлари кўмаги билан паррандачиллик ишларни ҳам эзгу мақсад атрофида бирлаштириди. Бир вақтнинг ўзида матони танлаш, исталган кўринишдаги либосга буортма бериш имкони яратилди. Шунингдек, тикувчиликни ҳам ўрганиш мумкин. Мақсад эса маҳаллий бозор билан киғозланмай, таъёр маҳсулотни хорижга экспорт килишдид.

— Беш йилдан бўён тикувчиликни ҳам янада кенгайтириб, 40 ичи ўрнини корхона ташкил этишини режалаштирган эдим. Шу мақсадда туман Ҳалқ қабулхонасига кўмак сўраб мурожаат қилдим. Масъуллар бу масалани ўтибозсиз қолдирмади. Ҳозир 35 та тикув машинаси харид қилиб, тадбиркорлигимизни йўлга кўйдик, — дейди Гулайб Ҳобомуровда.

Кўриниб турибди, бугун ҳалқ ишнадиган манзил бор. У ерда аҳоли мурожаатлари ўрганилади, ҳуқуқий маслаҳат берилади, фуқароларни қўллаб-куватланади, муаммоларига ечим топилади. Зеро, биргина имконият кимнингдир ҳаётини ижобий томонга ўзгартишини, кайсирид фуқаронинг мушкулини осон қилиши, бандлигини таъминлаши, ҳаёти фаровон бўлишина хизмат қилиши мумкин. Президентнинг жойлардаги Ҳалқ қабулхонарида олиб борилаётган ишлар самараси фуқаролар мамнунлигига акс этмоқда.

Голиб АБДУСАЛОМОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбари

ХАЛҚАРО ЭКСПЕРТЛАР ФИКРИ

ЎЗБЕКИСТОН ИЛГАРИ СУРАЁТГАН СИЁСАТ

ЕВРОПА ИТИФОҚИ ДАВЛАТЛАРИ БИЛАН ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ УЧУН ҚУЛАЙ ИМКОНИЯТ ЯРАТМОҚДА

Бошланиши 1-бетда

Бий ОЛОКО,
“Stephen Simeon Limited” компанияси директори, “Dskafos” савдо майдон-часи мувофиқлаштирувчиси (Буюк Британия):

— Буюк Британия Ўзбекистоннинг изчил ривожланишини катта қизиқиш билан кузатиб, Президент Шавкат Миризёев томонидан амала оширилаётган жеке кўллами испоҳотларни олиқшаламоқда.

Ўзбекистон раҳబарининг 2-3 май кунлари Германия ташрифи мамлакатда “яшил” энергетика, кон-металлургия саноати, кимё ва фармацевтика каби истиқболли соҳаларда хорижий бизнессеналар учун кенг имкониятлар очилгаётгандан далолат берди.

Хорижий компанияларнинг Ўзбекистон транспорт инфраструктурасини модернизация килиш, кишлоп хўялаги, инновациялар ва бошқа устувор тармоқларни раҳаматлаштириш жаҳрәнларда иштироқ иштадан манбафатдор эканини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Берлинда бўлиб ўтган Ўзбекистон — Германия бизнес-форуми якунлари

Рой Энтони РОЖЕРС,
Малайяни университети ҳузури-даги Осиё ва Европа институти директорининг ўринбосари (Малайзия):

— Президент Шавкат Миризёевнинг Германия ташрифи киришни Ўзбекистон ва Европа давлатлари ўтасидаги ҳамкорликни янада фоаоллаштиришнинг мантиқий давоми бўлди.

Олий даражада ўтган музокаралар, ташрифининг бойи дастури Тошкент ва Берлиннинг ўзаро мулоқотни иззил ривожлантиришга интишишини яқон ятадигидир.

Ўзаро товор айрбошланиши ҳамки баравар ошгани, кўшина лойиҳалар кўпайгани куонарли. Германиянинг Ўзбекистон иқтисодига киришни сармояси ҳажми 5,5 миллиард долларлик ҳуҷоҳатларни имзолангани бекис эмас.

Ўзбекистон — Германия савдо-иктисодий ва сармоявий алоқалари ўтга муддатли истиқболда “яшил” энергетика, кон-металлургия саноати, кимё, фармацевтика, транспорт инфраструктурасини модернизация килиш, кишлоп хўялаги раҳаматлаштириш, инновациялар ва бошқа устувор йўналишларда катта салоҳиятга эта.

Ташриф чоғидаги имзолангани кўп киррали ҳамкорликни чукурлаштириш бўйича хуқуматларо декларация, шунингдек, “Германия — Марказий Осиё” форматидаги мулокот майдонини ишга тушириш тўғрисидаги келишув, айниқса, этиборга молиқ.

Шаҳзод НАСИМ,
“Meinhardt” компанияси ижорчи раиси (Сингапур):

— Германия билан алоқалар мустаҳкамлаштиришни булини ўзаро боғланган дунёда Ўзбекистоннинг ҳалларо ҳамкорлиги юксалётгандан далолатидир.

Ўзаро товор айрбошланиши ҳамки баравар ошгани, кўшина лойиҳалар сони икебар ортагани, шунингдек, Германиянинг Ўзбекистон иқтисодига киришни сармояси ҳажми ошгани ўзига ошганлигидан ўзгартишини кўпкабинида оғизлайдиган.

— Германиянинг ҳамкорлигидан ўзгартишини кўпкабинида оғизлайдиган сармояси ҳажми ошгани ўзига ошганлигидан ўзгартишини кўпкабинида оғизлайдиган. Кўпкабинида оғизлайдиган сармояси ҳажми ошгани ўзига ошганлигидан ўзгартишини кўпкабинида оғизлайдиган.

Менимча, ушбу қадамлар нафакат Ўзбекистоннинг иқтисодий ўсишига, балки унинг глобал савдо тармоғига саҳаралари интеграциялашувига ҳам хисса кўшади. Шунингдек, Республикага янги бозорларга дадил кириб бориши, миллӣ иқтисодига давлатни ўзгартишини таърихида оғизлайдиган.

Биз ушбу ўзгаришларни олиқшалаймиз, чунки улар нафакат Ўзбекистонда давом эттириши учун энг яхши технологиялар ва капитал бозоридан фойдаланиш имконини беради.

Михаэль БОРХМАНН,
Гессен федерал ўлкаси давлат канцелярияси департаментининг Европа масалалари ва ҳалқаро ҳамкорлик бўлими собиқ бошлиги (Германия):

— Президент Шавкат Миризёевнинг серкірра фоалиятини алоҳида эътибор билан кузатиб бораман. Ўзбекистон етакчиси катта куч-гайрат билан ўз мамлакати ва Марказий Осиё минтақаси барқарор ривожланиши йўлида жуда кўп меҳнат килмоқда. Унинг мамлакат ижтимоий-иктисодий ривожига жадаллик баҳш этиш, ўзбек ҳалқи фаровонлигини юксалтириш борасидаги саъй-харакатлари хурматта сазовор.

Мамлакатларимиз ўтасидаги алоҳида ижтимоий динамика касб эттаётгандан хурсандимиз. Ўзбекистон раҳбарининг Германияни навбатдаги ташрифи якунлашадиги эндишини ўзбек ҳалқи фаровонлигини юксалтириш борасидаги саъй-харакатлари хурматта сазовор.

Ўзбекистон ҳалқаро миқёсда иқтисодиётни энг тез ривожланаётган давлатлардан бири ҳисобланади. Иқтисодий суръат улкан испоҳотлар дастурига асосланади.

Эктор РОДРИГЕС,
“SERCOBE” асбоб-ускуналар ишлаб чиқарувчилар уюшмасининг Шарқий Европа ва МДХ мамлакатлари билан ҳамкорлик бўлими бошлиги (Испания):

ЖАМИЯТИМИЗНИНГ ЯНГИ ҚИЁФАСИ

Ўзбекистон – бошқарувнинг республика шаклига эга бўлган суверен, демократик, ҳукуқий, ижтимоий ва дунёвий давлат.

(Конституциямизнинг 1-моддасидан)

МАЊНАВИЙ ТАРАҚҚИЁТГА БОҒЛИҚ, ТАРИХИЙ ҲАҚИҚАТЛАР

**Эшқобил ХОЛИҚОВ,
тарих фанлари доктори,
профессор**

Бошлангични 1-бетда

Янги таҳирдаги Конституциямиз мазмун-моҳияти ҳақида гап кетганда, аввало, айтиш керакки, биз мањнавий-маърифий, ижтимоий-иктисодий юқалишишимизнинг янги босқичига қадам кўйдик. Бу “Ҳаракатлар стратегиясидан – Таракқиёт стратегияси сари” йўлида ҳам кўзга ташланмоқид.

Миллий тараққиётимизнинг янги босқичида инсон ҳуқуқ ва манбаҳатларни химоя қилиш бўйича муҳим қадамлар ташланди. Жумладан, мамлакат ахолиси учун узоқ йиллардан бўён оғрикли масалаларни бўлгилаб келган “прописка” тизими тудан ислоҳотни килинди. Минглаб юртдoshimiz Узбекистон Республикаси фуқаролигига қўзиган килинди.

Президентимиз 2021 йил январь ойида мањнавий-маърифий ишлар тизими тудан такомиллаштириш бўйича ўтказган видеоселектор йигилишида “Агар жамият хаётининг танаси иктиносидёт бўлса, унинг жона ва руҳи мањнавий тиздир”, деган хаётин ҳақиқат тўла гапни айтганини бугун ҳам яхши эслаймиз.

Иктиносидётнинг мањнавияти билан ўғунонлини шу нутканазардан яна бор мушоҳада килиб курсан, “иктиносидёт ва мањнавият бир-бири билан чамбарчаса боғлиқ масала” экани аён бўла бошлади.

Шу ўринда “мањнавий тараққиёт мезонлари” тушунчаси нега айнан бис яшаётган географик минтақага нисбатан кўлланган, бу заминда яшаган ҳалкларнинг неча минг йиллик ижтимоий-иктисодий хаёти, миллий ва маданий мероси ўзагида яширинган қадриятлар тизими нима учун бу қадар юксак баҳоланмоқда, деган савол туғилиши табиди.

Аввало, узоқ ва яқин тарихга назар ташасак. Марказий Осиё минтақасида яшаган туркий ҳалклар буюк тарих эгаси хисобланади. Гарбий Европа мамлакатлари эндиғина тараққиёт йўлига ўтиш учун замин тайёрлаётган пайдат, яны IX-XII асрларда минтақасим Ислом Ренессанси деб монланган биринчى Шарқ Ўйғониш даври ҳам худудимизда кечгани тарихий ҳақиқат. Чунки бу даврда бутун дунёда Темурлилар даври Ренессанси деб ётироғ этилган буюк давлатчилик анъаналари бўй чўзди. Бу жараёнда Амир Темур давлати ва темурйлар давридаги мустаҳкам мањнавий мухит кучли таъсир кўрсатган. Шу нутканазардан, тарихий таҳлилларга кўра, инсонлар дунёкарасида мањнавият ва маърифат устувор, удавлатчилик тузумида етакчи бўлса, албатта, иктиносидёт ўшиш таъминланишига амин бўламиш.

Мозийга қараб иш кўрмоқ хайрлиди

Тарихга назар солсак, асрлар давомида шаклланган мањнавий-ахлоқий қадриятлар ва инсоннинг тарихи ҳуқуқлари цивилизация жараёни натижасида Конституция шаклига келганини кўрамиз.

Конституция башарийга ҳаётда илк бор инсоннинг ёзод ва эркин яшаш, мулкка эга бўлиш, таълим олиш, меҳнат қилиш, сайлаш ва сайланиш каби ҳуқуқларини, сўз ҳамда этиқоди эрkinliklari парини олий қадрият даражасига кўтарида.

Буюк адаб Абдулла Қодирийнинг “Мозийга қараб иш кўрмоқ хайрлиди”, деган ибратли гапи машҳур. Мулоҳаза қилинса, бу жуда ўрнини экани англапидади. Негаки, мозий ўтган замон ва унда бўлиб ўтган ишларга қараб ибратланиш, улардан кераки хулосалар чиқариш, бугунги куннинг қадрига етиш, табиий неммат — ҳаётни асрар-авайланиши ўргатади.

Биз Қодирий бобомиз гапини бежиз эсламадик. Бу ибора бугун кўриб турганимиз — ёруг кунларнинг қадрига етишимиз учун жуда зарурdir. Ҳозир биз шундай кунларда яшамоқдамизки, яқин тарихимизда бу кунларни қанча-қанча аждодларимиз орез килиб ета олмади.

Миллий тараққиётимизнинг янги босқичида инсон ҳуқуқ ва манбаҳатларни химоя қилиш бўйича муҳим қадамлар ташланди. Жумладан, мамлакат ахолиси учун узоқ йиллардан бўён оғрикли масалаларни бўлгилаб келган “прописка” тизими тудан ислоҳотни килинди. Минглаб юртдoshimiz Узбекистон Республикаси фуқаролигига қўзиган килинди.

Президентимиз сийсий иродаси билан мамлакатда афз этиш институти йўлга кўйилди. Айбига чин дилдан пушаймон бўлган, тузалиш йўлига катъий ўтган фуқаролар афз этила бошлади. Бу билан минглаб оиласларга хотиржамлик мухити қайти, қанчадан-қанча фарзандларнинг ўқиси қалби яна ота-она мөхрига тўлди.

Суд ишларини юритишида назорат инстанцияси тутагиди. Ортича суд босқичларни бекор қилиш орқали “Бир суд – бир инстанция” тамоили жорий этиди. Шу тариқа ўтган йилларда минглаб шахсга нисбатан оқлов ҳуқми чиқарилиб, суд залидан озод қилинди. Яна қўзлаб фуқарога нисбатан асосиз кўзиган моддалар айловлардан чиқарилди ёки ўзартирildi.

2017 йилда бошланган, иктиносидётни либераллаштириш ва бозор механизми ролини оширишга қаратиган энг муҳим иктиносид ишоҳотлардан бири минглаб валияту алмашув курсининг бозор механизмилари асосида шаклланнишамалларни таомилларини жорий этиш орқали ички валюта бозорининг босқич-ма-босқич либераллаштирилиши билан боғлиқ амалий қадамлар бўлди.

2017 йилда бошланган, иктиносидётни либераллаштириш ва бозор механизмилари ролини оширишга қаратиган энг муҳим вазифаси, — деган эди Президент, — кичик бизнес ва тадбиркорлик соҳасини кўллаб-куватлашда ва рабатлантириш, мамлакатимиз иктиносидой курдатуни, юртимизда тинчлик ва барқарорлик, ижтимоий тотувлини мустаҳкамлашдан, бу соҳа улушини янада ошириш учун қўлай шартшароитлар яратиб беришдан иборат. Нега деганда, тадбиркор нафақат ўзини ва оиласини, балки ҳалкни ҳам, давлатни ҳам бокади”.

Шу пайтчача ҳалқаро доираларда миллий мањнавият ҳақида баландпарвоз гаплар айтгиган бўлса-да, шахснинг ички дунёсини бойитиш, инсонни мањнавий таомиллаштириш бўйича декларация ва популлистик амаллардан, космополитик ёндашувлардан нарига ўтилмади. Умуман олганда, дунёдаги барча иллар, жиноят, уруш ва ижтимоий-сиёсий, экологик инкоризорларнинг илдизини шахс мањнавиятидан қидириш, барча муаммоларнинг ечими аша шунда мусхассамлиги эътибордан четда қолди.

Шахснинг мањнавий дунёси унинг иктиносидой ва молиявий ўқонига тушшиб кетди. Янги аср кишиси бутун борлиги билан тўлалигича глобал иктиносидёт ҳамда инсоният учун ягона ҳукмдор бўлган бозор кулига айланниб бўлди. Бу — давримиздаги энг оғрикли ва хавотирилиб мумкин.

Хозирги демократик жамиятнинг энг муҳим вожеклиларидан бири ижтимоий рақобатdir. Ҳалқимизнинг анъанавий қадриятлари у билан ўйнунлаштирилмаги зарур. Ижтимоий ўйнунлаштирилан бозор тузилмалари ривожланнишади.

Шу боис, Президентимиз халқимиз учун муносиб ҳаёт даражасини яратиб

бериси мақсадида, аввало, кучли иктиносидётни барпо этишимиз, мамлакатимизнинг ҳалқаро майдондан ҳар томонлама рақобатбардошлигини таъминлашимиз зарурлигини бот-бот таъкидлайди.

“Бизнинг яна бир ҳуқим вазифаси, — деган эди Президент, — кичик бизнес ва тадбиркорлик соҳасини кўллаб-куватлашда ва рабатлантириш, мамлакатимиз иктиносидой курдатуни, юртимизда тинчлик ва барқарорлик, ижтимоий тотувлини мустаҳкамлашдан, бу соҳа улушини янада ошириш учун қўлай шартшароитлар яратиб беришдан иборат. Нега деганда, тадбиркор нафақат ўзини ва оиласини, балки ҳалкни ҳам, давлатни ҳам бокади”.

Шу пайтчача ҳалқаро доираларда миллий мањнавият ҳақида баландпарвоз гаплар айтгиган бўлса-да, шахснинг ички дунёсини бойитиш, инсонни мањнавий таомиллаштириш бўйича декларация ва популлистик амаллардан, космополитик ёндашувлардан нарига ўтилмади. Умуман олганда, дунёдаги барча иллар, жиноят, уруш ва ижтимоий-сиёсий, экологик инкоризорларнинг илдизини шахс мањнавиятидан қидириш, барча муаммоларнинг ечими аша шунда мусхассамлиги эътибордан четда қолди.

Шахснинг мањнавий дунёси унинг иктиносидой ва молиявий ўқонига тушшиб кетди. Янги аср кишиси бутун борлиги билан тўлалигича глобал иктиносидёт ҳамда инсоният учун ягона ҳукмдор бўлган бозор кулига айланниб бўлди. Бу — давримиздаги энг оғрикли ва хавотирилиб мумкин.

Хозирги демократик жамиятнинг энг муҳим вожеклиларидан бири ижтимоий рақобатdir. Ҳалқимизнинг анъанавий қадриятлари у билан ўйнунлаштирилмаги зарур. Ижтимоий ўйнунлаштирилан бозор тузилмалари ривожланнишади.

Шу боис, Президентимиз халқимиз учун муносиб ҳаёт даражасини яратиб

“ЖАМИЯТ ҲАЁТИНИ ШАРТЛИ РАВИШДА УЧГА — СИЁСАТ, ИКТИСОД ВА МАЊНАВИЯТГА БЎЛИШ МУМКИН. ИЖТИМОЙ ҲАЁТГА ДАХЛОРДУ БУ ТУШУНЧАЛАР БИР-БИРИ БИЛАН ЧАМБАРЧАС БОҒЛИҚ, ДАВЛАТ ВА ХАЛҚ БУЛАРСИЗ ЯШАЙ ОЛМАЙДИ. ШУНИНГ УЧУН МУСТАҶИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА ИЗЧИЛ АМАЛГА ОШИРИЛАЁТГАН ИСЛОҲОТЛАР ҲАМ ШУ УЧ ЙЎНАЛИШДА ДАВОМ ЭТЯПТИ.

Сари бу рақобат ижтимоий зиддиятга айланниб кетиши мумкин.

Бундай рақобатга мањнавий-маърифий, иккоди тус беришга, уни мусобакага, бунёдкорликка аллантириша, биринчи навбатда, иктиносидёт билан боғлиқ бўлмаган, энг аввало, маданий-мањнавий механизmlар ёрдамида ёршиш мумкин. Бу механизmlар кайта тикланыётган миллий қадриятлар билан хозирги замон цивилизацияси сингираётган яшаш мебъёллари умумлашмасидан ибрат бўлумага даркор.

Одатий иктиносидёт-мањнавий кўнинкамлар межнага тумуш тарзини замонавийлаштиради. Инсон ўз манбаҳатлари таъминлаштиришада барои таъминлангани мумкин. Бунда, албатта, ўй-жой билан таъминлаш сиёсати, ҳудудларни ривожлантириш, обдонлаштириш, зарур инфратузилма яратиш, замонавий табобатлар асосида таъминлаш сиёсати таъсирларни сақлаш тизимидан саклантиришади.

Шу билан бирга, мазкур йўналишда мањнавиятнинг янги босқичи — “Янги Ҳалқимизда маърифатли жамият” концепциясини амалга ошириш, мағкуравий хуружларга қарши миллий гоя асосида биргаликда курашиш, оила, мактаб ва маҳалла ҳамкоригини мустаҳкамлаш, шу асосда мањнавий тарбия узвийлигини таъминлаш кўнинкамини шакллантириш, “Янги Ҳалқимизда маърифатли жамият” таъминлашади.

Шу билан бирга, мазкур йўналишда мањнавиятнинг янги босқичи — “Янги Ҳалқимизда маърифатли жамият” таъминлашади. Инсон — жамият — давлат тарзидан юртасида курашишади. Бу маданий-маданий мероси, миллий-диний қадриятларни ўргатишади. Бу ўйнинг ўзини мусхиза сифатида ўргатишади.

Халқимизда мањнавиятнинг янги босқичи — “Янги Ҳалқимизда маърифатли жамият” таъминлашади. Инсон — жамият — давлат тарзидан юртасида курашишади. Бу ўйнинг ўзини мусхиза сифатида ўргатишади.

Боиси, барча замонларда ҳам жамиядаги ниманидади ўзгаришига ва ҳалқ иктиносигига эришиш осон бўлмаган. Бу, аввало, сийсий етакчилик ва нуткандада сиёсатни таълаб қилиши ҳам аён масада. Шу мањнода, янги Ҳалқимиздаги ҳалқимизнинг янги босқичига олиб чиқиш” номли бешинчи йўналишида ўзбек ҳалқининг миллий қадриятларни асосида ватанпартарлик, фидойлилик ва яратувчанилик руҳида тарбиялашади.

Ҳамидиев Ҳалқимиздаги ҳалқимизнинг янги босқичига олиб чиқиш кўнинкамизда амалга оширилган тарбиялашади.

Ҳалқимиздаги ҳалқимизнинг янги босқичига олиб чиқиш кўнинкамизда амалга оширилган тарбиялашади.

Ҳалқимиздаги ҳалқимизнинг янги босқичига олиб чиқиш кўнинкамизда амалга оширилган тарбиялашади.

Ҳалқимиздаги ҳалқимизнинг янги босқичига олиб чиқиш кўнинкамизда амалга оширилган тарбиялашади.

Ҳалқимиздаги ҳалқимизнинг янги босқичига олиб чиқиш кўнинкамизда амалга оширилган тарбиялашади.

 БУГУННИНГ ГАПИ

ИНВЕСТИЦИОН ЖОЗИБАДОР, ҚОНУН ҮСТУВОР

Қаердаки шундай макон яратилса, ишбилиармонлар ўша ерга интилади

Тўлқин ТЕШАБОЕВ,
Тошкент молия институти
ректори

Ҳар иккى тадбир ҳам Ўзбекистон саноати тараққиётининг янги, тарихий ривожланиш босқичига ўтиш жараёнида жуда муҳим аҳамиятга эга. Зеро, кўргазма 35 мамлакатдан келган турли соҳа вакилларни жамлаган бўлса, халқаро инвестиция форумида 70 дан ортиқ давлатдан ҳукуматлар, халқаро корпорациялар, молия институтлари ва бинклар, иктисодиёт, инвестициялар хамда молия соҳасининг 2,5 мингга яқин вакили иштирок этди, бу, аввало, мамлакатимиз инвестицион жозибадорлиги ва шунга мос равишида ўзлаштирилабтган тўғридан-тўғри хорижий сармоя яхмини ошириш, саноат тармоқларига замонавий технологияларни татбик этиш, экспорт фаолиятини ривожлантиришга хизмат қиласди.

Аспини олганда, банк, молия, инвестиция каби иктисодий атамалар мумомаламига кириб келганинг тарихан кўп булмаган эса-да, негизи тадбиркорлик, ишбилиармонлик савдо-сотика бориб тақаладиган бу йўналиш халқимизга бегона эмас. Бинобарин, Ўзбекистон Буюк илак Йўлиниг муҳим бўғинида жойлашгани учун бу заминда кадимдан савдо-сотиқ тараққий этган. Хитой ва Марказий Осиё шахарларини ўрта ер денизи мамлакатлари билан боғловиб ушбу карон йўли ота-бобларимизнинг тадбиркорлик фаолияти ривожида муҳим роль ўйнаган. Афсуски, дунё цивилизацияларига бешик бу замин тараққиётни турли истиснопар, мустамлакачилик туфайли муддат таназзулга юз тутди.

Истисноф шарофати билан Ўзбекистон яна ўз қаддини тута бошлади. Айниқса, сўнгги йилларда "Буюк ўтмишдан — буюк келажак сари" тамоили асосида иктисодий-ижтимоий ривожланишининг янги даври бошланди. Бу борада миллий иктисодиётининг очиклигини таъминлаш ва унинг жаҳон иктисодига интеграцияси учун барча зарур шароитлар яратилмоқда. Жумладан, валоти бозори эркинластирилди, хусусий инвесторларга энергетика, геология, кидирӯй, кимёв, нефть кимёси, тиббийт ва таълим каби соҳаларда фаолият юритиш имкониятлари кенгайтирилди.

Иктисодиёт драйвери — хусусий бизнесни кўллаб-куватлаб бўйича қатор қарорлар кабул килинди ва улар асосида 130 дан ортиқ лицензия ва руҳсатнома бекор килинди. Соликларнинг умумий сони 13 тадан 9 тага кискарди, айрим солиқ ставкалари 2 барор камилтирилди. Ўзбекистон Президенти хузурдаги бизнес-омбудсман институти жорий этилди.

Ушбу йўналишдаги янгиланишлар тизимли давом этирилмоқда. Масалан, шу йил 1 январдан бошлаб кўшилган киймат солиги ставкаси 15 фоиздан 12 фоизга тушаририлди. Илгари ушбу солик ставкаси 20 фоизди.

Умумик олганда, сўнгги йилларда юртимизнинг инвестициявий жозибадорлигини ошириш ва иктисодиётга янада кўпроқ хорижий инвестиция жалб килиш максадида тизимиш ишлар амалга оширилди. Хусусан, қончичилдиқ инвесторларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини химоя килиш максадида янги таҳрирдаги Солик кодекси, инвестиция ва инвестицион фаолият тўғрисидаги ва медиация тўғрисидаги қончилар кабул килинди.

Инвесторларга янада кўлай шарор яратиш учун Халқаро Тошкент арбитраж маркази ташкил этилди ҳамда "инвестиция кредити", "инвестиция субсидияси" ва "инвестицион виза" каби янги механизмлар жорий килинди.

2017 йилда юртимизда фаолият юртотаётган эркин иктисодий зоналар сони 3 таси ташкил этган бўлса, 2022 йилга келиб 22 тага этид. Улардан 12 таси саноат, 6 таси фармацевтика, 2 таси туризм, 2 таси қишлоқ ҳўжалигига иктинослашган.

Апрель ойининг сўнгги кунлари мамлакатимиз ҳётида иктисодий барқарорликни таъминлаш йўлида муҳим келишувларга эришилган "олтин ҳафталик" ўлароқ ёдимида қоладиган бўлди. Хусусан, 5 кунда пойттахтимиз 2 та йирик тадбирни мезонлик килди. Дастраб 24-27 апрель кунлари "Иннопром. Марказий Осиё" халқаро саноат кўргазмаси ўтказилган бўлса, 27-28 апрель кунлари иккинчи Тошкент халқаро инвестиция форуми бўлиб ўтди.

Хонунчиликдаги ўзгаришлар ва яратилган имкониятлар инвестиция мухитига икобий таъсир кўрсатмоқда. Масалан, Ўзбекистон 2019 йилда илк бор Иктисодий хамкорликни тараққиёт ташкилотининг "Тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни тартиби" солиши чекловлари индекси"га киритилди ва ушбу индексга кўра, 2020 йилда жаҳондан 43-уринда, Осиё минтақасида эса 7-уринда кайд этид. 2017-2022 йилларда Ўзбекистон Иктисодий эркинлик индекси умумий рейтингига ўз ўрнини 31 погона яхшилаб, 148-уриндан 117-уринга кўтарилди.

Мана шуларга мос равишида киритилаётган тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ҳажми ҳам ўшиб бормоқди. Давлатимиз раҳбарни иккинчи Тошкент халқаро инвестиция форуми ялпи мажлисида айни жиҳатга алоҳида ётибор қаратиб, "Бир йилнинг ўзиди 100 мингга якин янги корхона ташкил килинди, киритилган хорижий сармояларнинг иллик хажми 10 милиард долларга етди ёки ислоҳотлар бошланган 2017 йилдагига нисбатан 3 барор оиди, 1 миллионга якин аҳоли камбағаллидикдан чирилиб, камбагалини даражаси 17 фоиздан 14 фоизга тушаририлди. Эслатиб ўтаман, ислоҳотлар бошланган даврда бу кўрсатичаб бўлади.

Биринчидан, бу ҳосилдорлик ва бунга ҳамоҳанг тарзда даромадингиз ошишини таъминлайди. Иккинчидан, инвестиция хисобига кичикроқ технология олиб, хомаше — картошкани кайта ишашни йўлга кўйиш орқали оилавий даромадни каррасига ошириш имконини беради. Ушбу фойданинг муйайн қисми эса қарзингизни сўндириб бориш учун етарли бўлади.

Иктисодий таҳлилларга кўра, Тўғридан-тўғри хорижий инвестиция оқими 1 фоиз ортиши энергия интенсивлигига ўтгани 0,24 бирликка ўшишига олиб келади. Технологик ривожланишнинг 1 бирликка яхшиланиши эса энергия интенсивлигининг 0,045 бирликка камайишига сабаб бўлади.

“ Ўз навбатида, тўғридан-тўғри хорижий инвестиция оқими ва технологик ривожланишнинг ўйғун таъсири энергия интенсивлигининг 0,22 бирликка камайишига олиб келади.

Янги Ўзбекистоннинг 2022-2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегиясида ушбу ўйналиши бўйича ҳам катта максадлар белгиланган. Хусусан, миллий иктисодиётни жадал ривожланишириш ва юкори ўйси суръатларини

“ Дарҳақиқат, янги Ўзбекистонда инвестиция мухити ва жозибадорлигини янада яхшилаши, хусусийлаштириши, барча иктисодиёт тармоқлари ва соҳаларини тубдаги модернизация ва диверсификация қилиш, ишлаб чиқариши техник жиҳатдан кайта "аклли қуроллантириш", барча ҳудудларда янги иш жойларини яратиш борасидаги истиқболли дастурларни амалга оширишга тўғридан-тўғри хорижий инвестиция жалб этиши борасида кенг қамровли, мақсадли ишлар амалга оширилмоқда.

Шу ўринда тўғридан-тўғри хорижий инвестиция оқими бўзига нима беради, деган саволга жавоб бериш масадаги мувофиқ. Зеро, бъаъзларимизда инвестиция кайсиши манъида қарз, шунинг учун буни олмаган маъкул, деган қараш бор. Бу фикр қанчалик асосли, ҳозир шуни оддий бир деҳқон оила мисолига кўриб чиқамиз. Айтайлик, 20 сотиж томорқанзиг бор ва у ерда картошка етиширасиз. Ўндан олаётган даромадингизнинг ярими, бавзан ундан ҳам кўпроғини экин етишиши харажатлари — техника ва ўти учун сарфлайсиз. Табиики, қолган қисмидан рўзгор заруратларидан оттириб, ургуни янгилаш муаммола айланади. Эски ургунинг хосилориги эса йилдан-йилга пасайиз, шунга мос равишида даромадингиз камайиб боради. Бундай вазиятда сизга инвестиция зарур.

Таъминлашга багишлиланган устувор йўналишда инвестиция мухитини янада яхшилаш ва жозибадорлигини ошириш, келгуси беш йилда 120 милиард доллар, жумладан, 70 милиард доллар хорижий инвестиция жалб этиши чораларини кўриш вазифаси ўйилган. Унда инвестициялардан самарали фойдаланиши ҳамда экспорт ҳажмларини ошириши бўйича "пастдан юкорига" тамоили асосида янги тизимни йўлга кўйиш, 2026 йилгача хорижий ва маҳаллий инвестицияларни жалб этиши стратегиясини амалга ошириш, давлат-хусусий шериклий, асосида энергетика, транспорт, соглиқни сақлаш, таълим, экология, коммунал хизматлар, сув ҳўжалиги ва башка соҳаларга 14 милиард долларга тенг инвестиция жалб этиши, республика ҳудудлари ва хорижий мамлакатлар бизнес вакиллари ўртасида ташкил иктисодий алоқаларни ўрнатиши каби вазифалар билан бирга, ҳар ишни Тошкент халқаро инвестиция форумини ўтказиб бориш ҳам назарда тутилган.

Иккинчи Тошкент халқаро инвестиция форуми Тараққиёт стратегиясида белгиланган вазифаларини ҳаётга ташкил иктисодий асосида яратишни көрсатадиган тараққиётни таъминланган иктисодий макон масаласидир. Шу боришига яхшиланишириш, пироварида, хорижиклар ишбилиармонларнинг юртимизга қизиқишни янада оширишга хизмат қилиши шубҳасиз.

ЯЛПИ ИЧКИ МАҲСУЛОТ

У нима учун таҳлил қилиб борилади?

Мамлакат иктисодий фаолиятининг муйайн давриданаги (ой, чорак, йил) умумий натижаларни билдирувчи кўрсаткич ялпи ичкни маҳсулотдир. Янни у мамлакат иктисодиётининг барча соҳаларида ишлаб чиқарилган товар ва кўрсатилган хизматларнинг бозор қиймати хисобланади. Ўндан мамлакат иктисодиётни ривожланишини тавсифлаш ва таҳлил этишда фойдаланилади. Бошқача айтганда, одамларнинг турмуш тарзи, мамлакат тараққиётни ялпи ичкни маҳсулотга боғлиқ. Шу жиҳатдан олганда, унинг таҳлили доим долзарб аҳамият касб этиди. Бу якуний қиймат қанча юкори бўлса, юрт шунча иктисодий тараққий топган, қудратли ва фаровон деб кўрилади.

таҳминлардан 0,6 фоиз кўпроқ ўсишини кутмокда.

Бундан ташқари, Жаҳон банки жорий ва кейнинг йилларда Ўзбекистон ЯИМниг ўсиш кўрсаткичларини ошири. Янни мазкур халқаро молиявий ташкилот жорий йилнинг апрель ойида янгиланган прогнози 0,2 фоиз пункта яхшиланганни билдираган. Шу билан бирга, аҳоли истемоли 5, инвестициялар 4,2, экспорт 20,5 ва импорт 20,6 фоизга ошганини қайд этган.

Йил бошида Ўзбекистон иктисодиётидаги кисқа муддатли пасайси кузатилди. Бу Иктисодий тадқиқотлар ва испоҳотлар марказининг олдинги прогнозида кайд этилган мавсумий омиллар ҳамда энергия танқисиги инқиrozини келтириб чиқарган аномалу соювкува таъминотдаги ўзилишларга сабаб бўлган ташкиларни билан боғлиқ эди.

Ўзбекистон иктисодиётидаги кисқа муддатли пасайси кузатилди. Бу Иктисодий тадқиқотлар ва испоҳотлар марказининг олдинги прогнозида кайд этилган мавсумий омиллар ҳамда энергия танқисиги инқиrozини келтириб чиқарган аномалу соювкува таъминотдаги ўзилишларга сабаб бўлган ташкиларни билан боғлиқ эди.

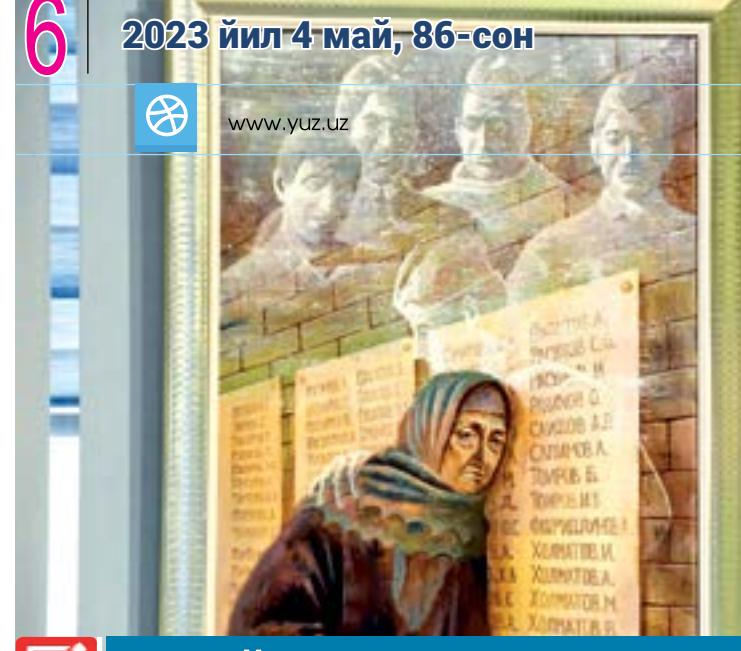
Ўзбекистонда бу кўрсаткич мунтазам икобий бўлаётган. Жумладан, ўтган йилни ялпи ичкни маҳсулот ҳажми олдинги йилдагига нисбатан 5,7 фоиз ўстган эди. Бу ракам жорий йилнинг биринчи чорагида олдинги ҳам ёмон бўйлади: ўтсан 5,5 фоизини ташкилган. Ваҳоланки, йил бошидаги айрим прогнозлар сал башкачаро эди. Мутахассислар бундай нисбатида кўзотишда йил бошида кузатилган об-ҳаво инжинierларни оқибатларини ѿшмаси таъсизлашиши суптлашидан саклаб колишига кўмаклашган катор чора-тадбирлар саларни боришига ўтсан ўшиши қайд этилди.

Ўзбекистон иктисодиётининг ўсиш прогнози Жаҳон банки томонидан 5,3 фоизга, Халқаро валиота жамғармаси томонидан 5,2 фоизга кўтарилди. Шунингdek, Иктисодий тадқиқотлар ва испоҳотлар маркази йилнинг биринчи яримда иктисодиётни 5,65 фоиззага ишончли ўсишини башорат килмоқда.

Статистика агентлиги хисоботига кўра, 2023 йилнинг биринчи чораги якунлари бўйича мамлакатимиз саноатида 4,1, кишлоп ҳўжалигига 3,2, чакана савдо айланмасида 5,2, курилшида 4,5 фоиз юқорилаш кузатилган. Инфляция эса 2,4 фоизини ташкил этиб, ўтган йилдагидан бир оласайтан. Ташкил савдо айланмаси эса 11,9 фоиз яхшиланган.

Таъкидлаганимиздек, иктисодий ўсишнинг тезлашиши аномалу соювкува таъкидлаганимиздек, иктисодий ўсишнинг яхшиланганни ўз вақтида қабул килиниши билан ҳам боғлиқ. Хусусан, қарзини оғизларни кузатилган ўсишнинг яхшиланганни ўз вақтида қабул килиниши билан ҳам боғлиқ. Хусусан, қ

9 МАЙ – ХОТИРА ВА ҚАДРЛАШ КУНИ

ЁРУҒ КУНЛАРНИНГ ГУВОҲИ БЎЛИШ САОДАТИ

Тинчлик-осойишталик, хотиржамлек – энг улуг неъматлар. 9 май – Хотира ва қадрлаш куни сифатида кенг нишонланниб келаётгани – инсон зотига, унинг муқаддас ёди, умри давомида бажарган эзгу амалларига бўлган чексиз эҳтиром рамзи.

Иккичи жаҳон урушида эришилган галабанинг 75 йиллиги муносабати билан пойтахтимизнинг Олмазор туманида барпо этилган "Галаба боғи" ёдгорлик мажмусаси бизга буни бот-бот экспатиб туради. "Бу боғ ҳалқимизнинг Галабага кўшган хиссасини намоён этиши, ота-бо-бобаримизнинг қаҳрамонлигини аба-дайластириши керак. Бу ерда Иккичи жаҳон уруши муҳити, ватандoshларимиз катнашсан жанглар ҳакида маълумотлар акс этиши зарур", деган эди давлатимиз раҳбари мажмуманинг очилиш маросимида.

Ҳар куни уйим деразасидан "Галаба боғи" ёдгорлик мажмусаси қарашман. Аллоҳа шукронлар келтираман, тинч, осойиштазонамига кўз тегмасин, дея дуиламан.

Хозир 83 ёшга кирдим. Уруш даври, фронт орти болаларидан бириман. Отам 1941-1945 йиллари жаҳон майдонларida алоқани тикишга ротаси сафид жанг килган. Сталинград жағнида, Украина, Чехословакияни озод этишида, Берлин шахарини забт этишда катнашган. Кўнлаб муюофотлар билан тақдирланган. Табиики, отам билан ҳакли равишда фарҳанманам.

Хозирги замон фарзандларига қараб: "Сизлар дунёдаги энг баҳти болалариз. Тинчлигимиз учун ўз жонини аямай бошка юртларда ҳалок бўлган, ўз оиласига, фарзанд мөхрига тўймаган оталаримиз галабасини унутмаслигигиз керак!" дегим кепади.

"Галаба боғи" да бўлган одам тинч осмонимиз, осуда қунларимиз учун шукrona қиласиди. Чунки боғга қадам кўйишмаси билан бу ердага экспонатлар, жумладан, ўша пайтада ҳарбий техника ва қурол-ярголар орқали бўлса-да, уруш оқибларли, яхфоқаш ҳалқимизнинг уруш ва уруш ортидаги захматларини тасаввур этамиш. "Галаба боғи" ҳалқимиз қаҳрамонлигини акс этирган яхлит мажмумага бўлбай қолмай, балки менга ўхшаган фронт орти

бопаларининг хотирасини жонлантира-диган музейга аланди.

Умумий майдони 14,6 гектар бўлган мажмумага размиз 12 та худудга бўллинган: кириш қисми, урушинида даҳшатли киёфаси, марказий хиёбон, ҳарбий техникалар майдончалари, темир йўл вокзали, фронт орти худуди, амфитеатр ва маъмурлини бино, мотам ва андух худуди, шоду ҳурримлик худуди, галаба худуди, "Шон-шараф" давлат музеи ва шукrona.

Хозир замон фарзандларига қараб: "Сизлар дунёдаги энг баҳти болалариз. Тинчлигимиз учун ўз жонини аямай бошка юртларда ҳалок бўлган, ўз оиласига, фарзанд мөхрига тўймаган оталаримиз галабасини унутмаслигигиз керак!" дегим кепади.

"Галаба боғи" да бўлган одам тинч осмонимиз, осуда қунларимиз учун шукrona қиласиди. Чунки боғга қадам кўйишмаси билан бу ердага экспонатлар, жумладан, ўша пайтада ҳарбий техника ва қурол-ярголар орқали бўлса-да, уруш оқибларли, яхфоқаш ҳалқимизнинг уруш ва уруш ортидаги захматларини тасаввур этамиш. "Галаба боғи" ҳалқимиз қаҳрамонлигини акс этирган яхлит мажмумага бўлбай қолмай, балки менга ўхшаган фронт орти

эл-юртимиз тинч, осмонимиз мусаффо бўлсан". Бу ерда 301 нафар қаҳрамон хотирасига экилган дарахтлар, афсонавий ўзбек генерали Собир Раҳимов ва унинг ёнида ўзбек жангчилари акс этиган ёдгорлик бўлганинг ўзбек жангчилари акс этишини ўзбек мешнаткашларини акс этирувчи экспонатлар жуда маҳорат билан ишланган. Мен ҳам кулиб, улар билан саломлашдим. Бир оз юриб, гулзор ёнидаги ўринидан яна хаёлга чўйдим.

Харбий самолётлар, танклар, автома-

шина ва башка қурол-ярголар намунаси ёнидан ўтиб, ўша даврдаги вокзалга ўх-шатири кургилан мажмуманинг жанубий ёшиги ёнига борганини ҳам сезмай колибман. Ичкарига киришим билан даҳ-шатли уруш вақтида воеалар ёдимга туша бошлади. Шуда даврдаги вокзалинг кутиши зали, бурчакда катта дафтари варраклаб ўтирган навбати аёл, ёнида телефон, графина сув ва стаканлар... Атрофдаги ўринидан кўпиди кичик тунг туттганча жодирдаган ўтра ёши аёл, кекса отахон, урушдан яраланиб қайтган, хасса таянган аскар, кўпиди китоб ушланган ёшига киз...

Боғдан ўзбекистон ҳалқининг фронт ва фронт ортида кўрсатган жосарати, маҳшакати, меҳнати, қайт-алами, шунингдек, эришилган буюк галабага кўшган ўлкан хиссаси ифодаланган. Бу ерга келиб, мажмумани бошдан охирига кўриб чиши, маълумотларга эга бўлиш учун кун камлик кипади.

Боғнинг "Матнот мадхияси" мажмумага бутун ўзбек айларининг садоқати

рамзига айланган замониталик. Зулфиya Зокирова ва унинг урушда ҳалок бўлган беш ўглининг вафодор рафиқалари акс этиганин кўриб, дуга кўл очдим: "Барчашмиз Ватанга фидойи, меҳри бўлайлик, соғ-саломат яшайлик, уруш кўрмайлик,

иичда менинг отажоним ҳам бордир, деган илник билан кўзимизни узмай кутиб ўтирадик. Юкорида "Шон-шараф" музейида кўрганимидек — кутиши, навбатчи аёл, ўша атрофда кутиб ўтирган ҳамсаҳарлар ҳам бор эди. 1946 йилда ҳам бор ерда кўп бор кўзимиз тўрт бўлди. Хавотир, умид, азоб арапаш кутиш жуда оғир эди...

Узоқ хотиралар оғушида ўйга чўмид турбий колтагни қанча давом этганини билмадим. Бу орада "вокзал"нинг шимолий ёшигидан бир гурӯҳ аёл ва болалар келганини умуман илғамаган эканман. Ўзимга келиб, секингина бир неча кадам ташладим. Шунда улар "Қаранглар, анави киши "муляж" эмас, тирик экан", деб кулиб юбди.

Дарҳақиқат, "Шон-шараф" музейи олтига булимдан иборат бўлиб, ҳар бирда республикасига ахолисининг фронтда сафарбэр этилиши, жанг майдонларидаги жосаратига багишланган бўлымидаги аскарлар, "Ўзбекистон" — фронт учун ишончи таъянг қўргони" деб номланган бўлимда оддий ўзбек мешнаткашларини акс этирувчи экспонатлар жуда маҳорат билан ишланган. Мен ҳам кулиб, улар билан саломлашдим. Бир оз юриб, гулзор ёнидаги ўринидан яна хаёлга чўйдим.

1946 йил февраль ойининг охири. Тик этган овозга дадаммикан, деб қарайдиган бўлиб қолгандик. Ёмғир ёгаётганди. Гўнга унга ҳамоҳанг қадам товушни ёшилтиди. Ҳояқон билан ховлига югурди. Бу сафар таҳминимиз рост бўлиб чиққанди. Отамнинг багрига отилдик. Дийдор учун атлаган ҳамма сўзлар ёдимиздан кўтарилиди. Фақат ўйнадик. Қувониб, ўқсаниб ўйнадик. Отам менни кўтариб юлаб, онам синглимингни вафот этгани хакида фронтда ҳабар юборса олмаган. Аслади, бу бир ўзбек аёлларининг матонати, сабр-тоқат ва оқилалигининг ирофаси эди. Уруш даври болалари сифатида ушбу айтганларим — ёш авлод учун сабоб, аждодлар хотирасига бўлган ийклов ва хурматимиз.

навбатда турган онам билан бирга бўлган. Буларнинг барси соглигига тавсир килмай колмаган ва иккى ёшида вафот этганди. Ҳурсанойнинг кулиши, юзи ва беғубор қилиқларини хануз ёнимдан қиҳара олмайман. Үлимга тик бокиб, жанг қилаётган отами ўйлаб, онам синглимингни вафот этгани хакида фронтда ҳабар юборса олмаган. Аслади, бу бир ўзбек аёлларининг матонати, сабр-тоқат ва оқилалигининг ирофаси эди. Уруш даври болалари сифатида ушбу айтганларим — ёш авлод учун сабоб, аждодлар хотирасига бўлган ийклов ва хурматимиз.

***

Ўқиганингиз — "Ёрүг қунларнинг гувоҳи бўлиши саодати" отам Ботир Ашурбоевнинг дилидан чиққан гапларини бир қадар таҳтилароб козога тушурдим, холос.

Отам отаси — бобом билан бирга хурматлини ёрүг хотиралардан ва отамнинг ҳаётлигидан баҳтиман.

Буғун отам билан бирга хурматлини ёрүг хотираларини юздан ётди. Оларни ўзимнига ташкилларини юздан ётди. Ҳалқимиз дуосида, тилагида ҳам тинчлик-хотиржамлек мустаҳкам жойлашади.

Янги Ўзбекистонда инсон қадри ҳар нарсадан устун қўйилмоқда. Отам "Инсон қадри эзиз бўлган жойда кут-барака ва осойишталик бўлади. Мамлакат тараққиёт этиади. Одамлар кўнгали хотираларига яшайди", деб кўп максадимиз тинчликнинг қадри нечоғлиқ азиз, унинг қанчалик томти ва бебаҳо неъматини яна бир бор дилдан ўтилди.

Янги Ўзбекистонда инсон қадри ҳар нарсадан устун қўйилмоқда. Отам

"Инсон қадри эзиз бўлган жойда кут-барака ва осойишталик бўлади. Мамлакат тараққиёт этиади. Одамлар кўнгали хотираларига яшайди", деб кўп максадимиз тинчликнинг қадри нечоғлиқ азиз, унинг қанчалик томти ва бебаҳо неъматини яна бир бор дилдан ўтилди.

Хилола НИКАДАМБАЕВА,

Ўзбекистон журналистика ва оммавий коммуникациялар университети бўлим бошлиғи, педагогика фанлари номзоди, доцент

килди. Бу уруш миллат танламади, кўпни кирғин килди. Шуниси аниқи, бирорга яхшилик олиб келган эмас. Оловига окончада ичада кўйлади. Юртимни, кишигомни кўтга кўрманими? Шундай пайтада чин дилдан Яратдандан яхши кунларни кўриши тилардим. Нолаларим этган экан, омон қайдид. Шукр, юртимни мустақил кўриши ҳам наисбет этиди. Ўз эрки, ўз хукуки, ўз сўзига эга халидан баҳтили эй бўлмайди. Юрт фаронлиги, осойишталиги кўзни кунватиди. Етти фарзандим, юздан зиёд набира, звара ва чевараларидан бор. Уларнинг кунватиди турган кўзларига бўксам, ўтган уримига ачинмайман. Шу ёшга етганимга шукр килдам.

Еши улуг нуронийлар холидан хабардор бўлиши, уларнинг дуопарини олиш халқимизга хос қадрия. Кувонлиси, давлатимиздаги учун бирга ташаббуси билан баҳтиларидан кўзларига бўксам, ўтган уримига ачинмайман. Шу ёшга етганимга шукр килдам.

Рузубой отаги ҳам булигидан яратиладиган имкониятлар, айниска, Президентимиз ташаббуси билан кексаларига қаралтилаб таътибордан, мута-садиларнинг мунтазам кўнгил суръатлар билан баҳтиларидан чеда мавзун. Отагон эл-юрт тинчлиги, фаронлигини тилаб кўллари доим дуода.

Акбар РАҲМОНОВ,
"Янги Ўзбекистон" мухбири

машъум кунларни эслашни хоҳламайгина Рўзибий ота. — Даастлаб офицерлар бошчилигига ҳарбий ўкув машгуллоптирида иштирок этдик. Иккى ой давомидан курол испатишни оз-моз ўрганча, уруш бўйлайтган жойларга олиб кетишиди. Қишининг изигини этини тешиб кетаман дейди. Барча қишлоқдошлар билан бирор ўзбоддомиз. Бир куни ўрмон ичидан душман кораси кўрингандай бўлди. Биз ҳали ҳакиқи куршиларни озимаганлигини тасаввур хам киломади. Душманнинг кулинига ташаббуси билан бирор ўзбекларни олиб кетишиди. Қишиларни ўтиб синглим тигилган, исмими Ҳурсаной деб кўйишганди. Лекин уруш йилларидаги қийинчлик, очарчилик, бир будда нон учун жазирамада ҳам, қор-ёмғирда ҳам соатлаб

машъум кунларни эслашни хоҳламайгина Рўзибий ота. — Даастлаб офицерлар бошчилигига ҳарбий ўкув машгуллоптирида иштирок этдик. Иккى ой давомидан курол испатишни оз-моз ўрганча, уруш бўйлайтган жойларга олиб кетишиди. Қишининг изигини этини тешиб кетаман дейди. Барча қишлоқдошлар билан бирор ўзбоддомиз. Бир куни ўрмон ичидан душман кораси кўрингандай бўлди. Биз ҳали ҳакиқи куршиларни озимаганлигини тасаввур хам киломади. Душманнинг кулинига ташаббуси билан бирор ўзбекларни олиб кетишиди. Қишиларни ўтиб синглим тигилган, исмими Ҳурсаной деб кўйишганди. Лекин уруш йилларидаги қийинчлик, очарчилик, бир будда нон учун жазирамада ҳам, қор-ёмғирда ҳам соатлаб

машъум кунларни эслашни хоҳламайгина Рўзибий ота. — Даастлаб офицерлар бошчилигига ҳарбий ўкув машгуллоптирида иштирок этдик. Иккى ой дав